

ISSN 2224-5227

2016 • 1

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
БАЯНДАМАЛАРЫ

ДОКЛАДЫ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

REPORTS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ЖУРНАЛ 1944 ЖЫЛДАН ШЫҒА БАСТАҒАН
ЖУРНАЛ ИЗДАЕТСЯ С 1944 г.
PUBLISHED SINCE 1944

Бас редактор
ҚР ҰҒА академигі **М.Ж. Жұрынов**

Редакция алқасы:

хим.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Әдекенов С.М.** (бас редактордың орынбасары), эк.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Әділов Ж.М.**, мед. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Арзықұлов Ж.А.**, техн. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Бишімбаев У.К.**, а.-ш.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Есполов Т.И.**, техн. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Мұтанов Г.М.**, физ.-мат.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Өтелбаев М.О.**, пед. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Пралиев С.Ж.**, геогр.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Северский И.В.**; тарих.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Сыдықов Е.Б.**, физ.-мат.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Тәкібаев Н.Ж.**, физ.-мат.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Харин С.Н.**, тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбүсейітова М.Х.**, экон. ғ. докторы, проф., ҰҒА корр. мүшесі **Бейсембетов И.К.**, биол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Жамбакин К.Ж.**, тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Кәрібаев Б.Б.**, мед. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Локшин В.Н.**, геол.-мин. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Өмірсеріков М.Ш.**, физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Рамазанов Т.С.**, физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Садыбеков М.А.**, хим.ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Сатаев М.И.**; ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, а.-ш.ғ. докторы, проф. **Омбаев А.М.**

Редакция кеңесі:

Украинаның ҰҒА академигі **Гончарук В.В.** (Украина), Украинаның ҰҒА академигі **Неклюдов И.М.** (Украина), Беларусь Республикасының ҰҒА академигі **Гордиенко А.И.** (Беларусь), Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Дука Г.** (Молдова), Тәжікстан Республикасының ҰҒА академигі **Илолов М.И.** (Тәжікстан), Қырғыз Республикасының ҰҒА академигі **Эркебаев А.Э.** (Қырғызстан), Ресей ҒА корр. мүшесі **Величкин В.И.** (Ресей Федерациясы); хим.ғ. докторы, профессор **Марек Сикорски** (Польша), тех.ғ. докторы, профессор **Потапов В.А.** (Украина), биол.ғ. докторы, профессор **Харун Парлар** (Германия), профессор **Гао Энджун** (КХР), филос. ғ. докторы, профессор **Стефано Перни** (Ұлыбритания), ғ. докторы, профессор **Богуслава Леска** (Польша), философия ғ. докторы, профессор **Полина Прокопович** (Ұлыбритания), профессор **Вуйцик Вольдемар** (Польша), профессор **Нур Изура Удзир** (Малайзия), д.х.н., профессор **Нараев В.Н.** (Ресей Федерациясы)

Главный редактор
академик НАН РК **М.Ж. Журинов**

Редакционная коллегия:

доктор хим. наук, проф., академик НАН РК **С.М. Адекенов** (заместитель главного редактора), доктор экон. наук, проф., академик НАН РК **Ж.М. Адилов**, доктор мед. наук, проф., академик НАН РК **Ж.А. Арзыкулов**, доктор техн. наук, проф., академик НАН РК **В.К. Бишимбаев**, доктор сельскохозяйств. наук, проф., академик НАН РК **Т.И. Есполов**, доктор техн. наук, проф., академик НАН РК **Г.М. Мутанов**, доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **М.О. Отелбаев**, доктор пед. наук, проф., академик НАН РК **С.Ж. Пралиев**, доктор геогр. наук, проф., академик НАН РК **И.В. Северский**; доктор ист. наук, проф., академик НАН РК **Е.Б. Сыдыков**, доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **Н.Ж. Такибаев**, доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **С.Н. Харин**, доктор ист. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.Х. Абусейтова**, доктор экон. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **И.К. Бейсембетов**, доктор биол. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **К.Ж. Жамбакин**, доктор ист. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Б.Б. Каримаев**, доктор мед. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **В.Н. Локшин**, доктор геол.-мин. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.Ш. Омирсериков**, доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Т.С. Рамазанов**, доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.А. Садыбеков**, доктор хим. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.И. Сатаев**; почетный член НАН РК, доктор сельскохозяйств. наук, проф., **А.М. Омбаев**

Редакционный совет:

академик НАН Украины **Гончарук В.В.** (Украина), академик НАН Украины **И.М. Неклюдов** (Украина), академик НАН Республики Беларусь **А.И.Гордиенко** (Беларусь), академик НАН Республики Молдова **Г. Дука** (Молдова), академик НАН Республики Таджикистан **М.И. Илолов** (Таджикистан), член-корреспондент РАН **Величкин В.И.** (Россия); академик НАН Кыргызской Республики **А.Э. Эркебаев** (Кыргызстан), д.х.н., профессор **Марек Сикорски** (Польша), д.т.н., профессор **В.А. Потапов** (Украина), д.б.н., профессор **Харун Парлар** (Германия), профессор **Гао Энджун** (КНР), доктор философии, профессор **Стефано Перни** (Великобритания), доктор наук, профессор **Богуслава Леска** (Польша), доктор философии, профессор **Полина Прокопович** (Великобритания), профессор **Вуйцик Вольдемар** (Польша), профессор **Нур Изура Удзир** (Малайзия), д.х.н., профессор **В.Н. Нараев** (Россия)

«Доклады Национальной академии наук Республики Казахстан» ISSN 2224-5227

Собственник: Республиканское общественное объединение «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы)

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан №5540-Ж, выданное 01.06.2006 г.

Периодичность: 6 раз в год. Тираж: 2000 экземпляров

Адрес редакции: 050010, г.Алматы, ул.Шевченко, 28, ком.218-220, тел. 272-13-19, 272-13-18

<http://nauka-nanrk.kz>, reports-science.kz

Адрес типографии: ИП «Аруна», г.Алматы, ул.Муратбаева, 75

©Национальная академия наук Республики Казахстан, 2016 г.

E d i t o r i n c h i e f

M.Zh. Zhurinov, academician of NAS RK

Editorial board:

S.M. Adekenov (deputy editor in chief), Doctor of Chemistry, prof., academician of NAS RK; **Zh.M. Adilov**, Doctor of Economics, prof., academician of NAS RK; **Zh.A. Arzykulov**, Doctor of Medicine, prof., academician of NAS RK; **V.K. Bishimbayev**, Doctor of Engineering, prof., academician of NAS RK; **T.I. Yespolov**, Doctor of Agriculture, prof., academician of NAS RK; **G.M. Mutanov**, Doctor of Physics and Mathematics, prof., academician of NAS RK; **M.O. Otelbayev**, Doctor of Physics and Mathematics, prof., academician of NAS RK; **S.Zh. Praliyev**, Doctor of Education, prof., academician of NAS RK; **I.V. Seversky**, Doctor of Geography, prof., academician of NAS RK; **Ye.B. Sydykov**, Doctor of Historical Sciences, prof., academician of NAS RK; **N.Zh. Takibayev**, Doctor of Physics and Mathematics, prof., academician of NAS RK; **S.N. Kharin**, Doctor of Physics and Mathematics, prof., academician of NAS RK; **M.Kh. Abuseitova**, Doctor of Historical Sciences, prof., corr. member of NAS RK; **I.K. Beisembetov**, Doctor of Economics, prof., corr. member of NAS RK; **K.Zh. Zhambakin**, Doctor of Biological Sciences, prof., corr. member of NAS RK; **B.B. Karibayev**, Doctor of Historical Sciences, prof., corr. member of NAS RK; **V.N. Lokshin**, Doctor of Medicine, prof., corr. member of NAS RK; **M.Sh. Omirserikov**, Doctor of Geology and Mineralogy, prof., corr. member of NAS RK; **T.S. Ramazanov**, Doctor of Physics and Mathematics, prof., corr. member of NAS RK; **M.A. Sadybekov**, Doctor of Physics and Mathematics, prof., corr. member of NAS RK; **M.I. Satayev**, Doctor of Chemistry, prof., corr. member of NAS RK; **A.M. Ombayev**, Honorary Member of NAS RK, Doctor of Agriculture, prof.

Editorial staff:

V.V. Goncharuk, NAS Ukraine academician (Ukraine); **I.M. Neklyudov**, NAS Ukraine academician (Ukraine); **A.I. Gordienko**, NAS RB academician (Belarus); **G. Duca**, NAS Moldova academician (Moldova); **M.I. Iolov**, NAS Tajikistan academician (Tajikistan); **A.E. Erkebayev**, NAS Kyrgyzstan academician (Kyrgyzstan); **V.I. Velichkin**, RAS corr.member (Russia); **Marek Sikorski**, Doctor of Chemistry, prof. (Poland); **V.A. Potapov**, Doctor of Engineering, prof. (Ukraine); **Harun Parlar**, Doctor of Biological Sciences, prof. (Germany); **Gao Endzhun**, prof. (PRC); **Stefano Perni**, Doctor of Philosophy, prof. (UK); **Boguslava Leska**, dr, prof. (Poland); **Pauline Prokopovich**, Doctor of Philosophy, prof. (UK); **Wójcik Waldemar**, prof. (Poland), **Nur Izura Udzir**, prof. (Malaysia), **V.N. Narayev**, Doctor of Chemistry, prof. (Russia)

Reports of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2224-5227

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty)

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan N 5540-Ж, issued 01.06.2006

Periodicity: 6 times a year

Circulation: 2000 copies

Editorial address: 28, Shevchenko str., of.219-220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18,

<http://nauka-nanrk.kz/> reports-science.kz

Address of printing house: ST "Aruna", 75, Muratbayev str, Almaty

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2016

**REPORTS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

ISSN 2224-5227

Volume 1, Number 305 (2016), 103 – 107

UDC: 373, 5(57)

**KEIS - ONE OF METHODS IN THE PROCESS
OF EDUCATING OF BIOLOGY****A.M.Teleubaeva, K.A.Zhumagulova**Kazakh National Pedagogical University named after Abai
darmik1996@mail.ru**Keywords:** case method, key competence, the situation

Abstract. Analysis of scientific and methodical literature on the topic of research has shown that the public-political and socio-economic transformation of the end of last and the beginning of this century had a significant impact on education in Kazakhstan, providing the variability of educational programs and the variety of educational institutions. Outdated and overloaded contents of school education does not provide school leavers fundamental and practical knowledge is an important component of the standard of education of the new century. Currently, you must turn to the rapid development, system analysis to future needs. One of the promising methods of teaching, allowing students to form a core competence is the case method, which allows you to go to the situational teaching methods.

УДК: 373, 5(57)

**КЕЙС - БИОЛОГИЯДАН БІЛІМ БЕРУ ҮРДІСІНДЕ
ҚОЛДАНЫЛАТЫН ЖАҢА ӘДІСТЕРДІҢ БІРІ****А.М.Телеубаева, Қ.Ә.Жұмағұлова**Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті, Алматы
darmik1996@mail.ru**Түйін сөздер:** кейс-әдіс, түйінді құзырет, жағдаят.

Аннотация. Бұл мақаланың мақсаты: биологиядан білім беру үрдісінде қолданылатын жаңа әдістердің бірі кейске ғылыми-теориялық тұрғыдан талдау жасау. Кейс әдісінің шығу тарихы, оның қолданылу аясы туралы айтылады. Сонымен қатар, кейс әдісіне әртүрлі әдебиеттерге талдау жасау нәтижесінде алынған анықтамалар берілді және кейс құрылымына, кейс мазмұнына қойылатын талаптарға, Case study-дің дидактикалық мүмкіндіктеріне тоқталдық. Сондай-ақ, Case study-ді тиімді енгізу педагогтардан үлкен дайындықты талап етеді, соған байланысты Case study-дың жұмыс істеу әдістеріне көбірек тоқталдық. Ал, кейсті жасау кезеңдері мыналарды құрайды: кейстің идеясын құру (тақырыпты таңдау, проблемалар, түйінді моменттерді анықтау); сызбасын жасау (дайындық вариантын жазу); материалдарды редакциялау; кейспен жұмыс істеу технологиясын жасау; бағалау өлшемдерін анықтау;-материалдары апробациялау және коррекциялау.

Өткен және бүгінгі күнгі мемлекеттік-саяси және әлеуметтік-экономикалық бет бұрыстар еліміздің білім беру жүйесіне елеулі өзгерістер әкелді. Бұл өз кезегінде, білім беру бағдарламаларының баламалылығына және білім беру мекемелерінің әртүрлі болуына мүмкіндік берді. Мектепте ескірген, ақпаратқа толы білім мазмұны мектеп бітірушілердің осы ғасырдағы білім беру стандартының құрамдас бөлігі болып табылатын іргелі және практикалық білімдерін қамтамасыз ете алмай отыр. Қазіргі таңда білімалушылардың болашақтағы қажеттіліктерін өтей алатын жүйелі талдаумен алдын ала дамуға көңіл бөлу керек. Алдымызға қойған міндеттерді шешуде жаңа тәсілдер мен тұжырымдамаларды жүзеге асыру үшін, білім беру жүйесін

модернизациялау әдістері мен тәсілдерін іздеу керек.

Бар тәжірибелерді, бақылауларды, білім беру тәсілдеріндегі психологиялық өзгерістерді талдай келе білім берудегі құзыреттілік тәсіл негізінде оқу материалдарын бекіту мен бере білудің жаңа әдістерін іздеу қажеттілігі туындап отыр. Мектептегі білім беруге қатысты түйінді құзыреттілік деп- өзінің алдына қойған мақсат міндеттерін шешу үшін таныс емес жағдаяттарда өз бетінше әрекет ету қабілеттіліктерін түсінеміз [1].

Case method – оқыту әдісі процесі кезінде студенттер мәселені жан-жақты ашу үшін ақпаратпен толық қамтамасыз етіледі, осы аталған проблеманы шешу үшін өзбетінше іздену жолдары жүзеге асады.

Case study – бұл:

- Жағдаяттық талдау әдісі;
- Жағдаятты талдау арқылы болатын оқыту әдісі;
- Оқытудың проблемалық-көрнекілік әдісі.

Ал тарихына келетін болсақ, алғаш рет 1870 жылы Гарвард университетінің құқық мектептерінде қолданыла бастаған, ал оқу үрдісіне – 1920 жылы енгізіле бастады.

Case study мектептері екіге бөлінеді. 1. Гарвардтық (американдық) бір ғана дұрыс шешімді іздеу, 2. Манчестерлік (европалық) бірнеше дұрыс шешімі болуы мүмкін.

Бұл оқытудың әдісінде студенттер мен оқытушылар іскерлік жағдаяттар мен міндеттерді талқылауға қатысады.

Кейстер ақиқат құбылыстарға, адамдардың тәжірибелеріне құрылады және жазбаша түрде ұсынылуы мүмкін.

Ал Россияда «казустар әдісі» деген атпен белгілі. Алғаш рет 1926 жылы экономикалық пән бойынша оқытушылардың конференциясында - оқыту әдісі және case study ретінде қолданылды. Кейсті ұйымдастырушылардың, жинаушылардың ішінде ең негізгілер болып ретінде 1973 жылы 22 жоғары оқу орнының қолдауымен, яғни, The Case Clearing House of Great Britain and Ireland тарады; ол 1991 жылдан бастап European Case Clearing House (ECCN) деп аталады. ECCN кейсті қолданатын және ұсынатын әлемнің барлық елдерімен байланыста болатын комерциялық емес ұйым [2].

Біз, ғылыми-теориялық әдебиеттерге талдау жасай отырып, кейске келесідей анықтама бердік.

- Кейс (англ. case - жағдай) –ішінен белгілі бір проблеманы табуға болатын, оқиғаны ашып көрсететін практикалық жағдаят.

- Кейс – тарих мәселелерін сипаттауға арналған, соның көмегімен топпен жұмыс істеу біліктерін дамытатын, қажетті ақпараттарды іздеуді жүзеге асыратын материал

- Кейс – қосымша бөліктерден тұратын, жағдаяттарды суреттеуге, кейске тапсырмаларды талдауға қажетті тұтас ақпараттық кешен.

- Кейс – мәселені шешу алгоритмін таңдау мақсатында ақпараттарды талдауды ұсынатын шығармашылық тапсырмалар.

Кейс құрылымды, құрылымсыз және зерттеушілік деп үшке бөлінеді.

Кейс құрылымы: мәселені қысқаша сипаттаудан, кейсті шешу үшін материалдар жинақтаудан, міндет қоя (топқа және жекеге арналған) білуден тұрады [3].

Мазмұнға талап:

- Тұлға үшін маңызды (шешу жолын іздеуге ынталандырады);
- Нақты жағдаяттарды қарастыру ;
- бағдарлану сипаты болады (« үзінді кейс ») немесе артық ақпарат;
- проблемалық сипатта болады;
- шешудің баламасын ұсынады.

Case study дидактикалық мүмкіндіктері

-Қалыптастыруды қамтамасыз етеді:
- Метапәнді іскерлік (ақпаратпен жұмыс, мақсат қоя білу, шешу жолын іздеу, нәтижені бағалау);

-Коммуникативті білік (топпен жұмыс істеу, презентация, дискуссия және т.б.).

- Өзіндік және сын тұрғысынан ойлауды;
- Шығармашылық қабілеттерін, дамытады:

- Жеке оқытуға;
  - Саралап оқытуға;
  - Қарым-қатынас жасауға жағдай жасайды.
- Ал, келесі 1 - кестеде педагогтардың дайындығына арналады.

Кесте 1 - Case study тиімді енгізуге педагогтардың дайындығы

Case study тиімді енгізуге педагогтардың дайындығы	
Оқытушыдан не талап етіледі? Дайындық: -Кіріктірілген білімді қалыптастыру; -Белсенді және интерактивті әдістерді қолдану; -Аудиторияны үнемі дайындықта ұстап отыру.	Оқытушыға не кедергі болуы мүмкін? -Сәйкес пәндік дайындықтың болмауы; -Аудиториядағы оқу үдерісін бақылауды жоғалтып алуан қорқу; -Маңызды немесе практикаға бағытталмаған жағдаяттарды қолдану; -Догматизмнің көптігі.

Кейсті жасау кезеңдері

- болашақ кейстің идеясын құру (тақырыпты таңдау, проблемалар, түйінді моменттерді анықтау);
- сызбасын жасау (дайындық вариантын жазу);
- материалдарды редакциялау;
- кейспен жұмыс істеу технологиясын жасау;
- бағалау өлшемдерін анықтау;
- материалдары апробациялау және коррекциялау.

Жоғарыда айтылғандарды зерделей келе, Case study-дың жұмыс істеу әдістерін төмендегідей фазаларға бөліп көрсетуге болады 2-кесте.

Кесте 2- Case study-дың жұмыс істеу фазалары

Фаза	Оқытушының әрекеті	Студенттің әрекеті
Сабакқа дейін	Кейсті таңдайды, студенттерді дайындау үшін негізгі және қосымша материалдарды анықтау, сабақтың барысын жасау	Кейсті және ұсынылған әдебиеттер тізімін алады, сабаққа дайындалады
Сабақ үстінде	Кейсті талдауды ұйымдастырады, Процесті басқарады, дискуссияны қолдап отырады, студенттерді қосымша мәліметтермен қамтамыз етіп отырады	Кейсті және проблеманы тереңірек түсіну үшін сұрақ қояды;Шешу варианттарын жасау, басқалардың айтқанын тыңдау
Сабактан соң	Студенттердің сабағын бағалайды	Осы тақырып бойынша жазбаша есеп құрастыру

Қазіргі уақытта кейс жағдаятын суреттеудің негізгі үш құрылымын атап көрсетуге болады, уақытша, сюжетті және түсіндірмелі. Кейстегі кез-келген жағдаят уақытпен өту керек. Сондықтан да, кейс-материалдармен жұмыс істеген оқушылар, кейсте көрсетілген оқиғалар қандай уақыт ретілігімен болғанын біліп отыру керек. Мысалы: «кез келген нарсенің басы және аяғы болады. Сонда басы қайда? Біздің ғаламшар қайдан пайда болды. Онда тіршілік ететіндер қайдан пайда болды?...». Осы аталған міндеттерді шешу үшін оқушылар ары қарай жағдаятқа әсер ететін бағдарлама жасайды өздері, жетістік нәтижелерін бағалаудың нақты өлшемдерін анықтайды. Ал, мұғалім бұндай жағдай да «сарапшы» немесе «кеңесші» рөліне енеді, бірінші жағдай да мұғалім қойылған мәселенің мағынасын түсініп, соны шешу жолын ұсынады, ал екінші жағдай да оқушылар мен бірге диагностикадан бастап қандай да бір шешімге келгенге дейінгі барлық шешу жолында бірге болады. Келесі 3 кестеде, біз кйспен жұмысты қалай бағалауға болады, соның үлгісін береміз.

Кесте 3- Кейспен жұмысты бағалау

Өлшемдер	Көрсеткіштер	Балл сандары
Мағыналы оқу дағдыларын меңгеру	Мәтіннен толық ақпаратты алу, негізгі идеяны бөліп алу, оқиғаның жүйелілігін құрастырады	3
	Мәтіннен негізгі ақпаратты алу, басты идеяны бөліп алу, оқиғаның жүйелілігін құрастырады	2
	Мәтіннен жеке фактілерді ақпаратты алу, оқиғаның жүйесі мен негізгі идеясын көре алмайды	1
Өз бетінше ойлау	Жетіспейтін білімді және есепті шешу тәсілін іздеуді өзбетінше жүзеге асырады, негізгі қорытындыны қалыптастырады	3
	Негізгі қорытынды жасау және әрекет тәсілдерін анықтау кезінде мұғалім кеңес береді	2
	Студентт жұмысының әрбір кезеңінде мұғалім жетекшілік етіп отырады	1
Жоспарланған нәтижемен өз әрекетін сәйкестендіру білігінің болуы, жұмыс процесі кезінде өз әрекетін бақылауды жүзеге асыру	Жоспарланған нәтижемен өз әрекетін сәйкестендіру білігінің болуы, іс-әрекет тәсілдерін анықтау, түзетулер енгізу	3
	Әрекет тәсілдерін анықтайды, берілген эталонмен салыстыру, қиындық себептерін көрмеу	2
	Әрекет тәсілдерін анықтайды, бірақ берілген эталонмен салыстыра аламайды, түзетулер енгізе алмайды	1
Мақсатқа жету жолдарын жоспарлай алу, оқу есептерін шешудің тиімді тәсілдерін таңдау	Мақсатқа жетудің жолын өз бетінше жоспарлайды, ең тиімдісін көрсете отырып оқу есептерін шешудің әртүрлі тәсілін ұсынады	3
	Оқытушымен бірге мақсатқа жетудің жолын, оқу есептерін шешудің әртүрлі тәсілін ұсынады, бірақ олардың тиімдісін бөліп көрсетпейді	2
	Оқытушымен бірге мақсатқа жетудің жолын, оқу есептерін шешу тәсілін жоспарлайды	1
Оқу бірлестіктерін ұйымдастыра алау	Бірлескен әрекетте рөлдер мен қызметтерді бөледі, іс-әрекеттерді ұйымдастыру үшін қажетті сұрақтар қояды, өзінің көзқарасын білдіреді және аргументтейді	3
	Бірлескен әрекетте белгілі бір рөл орындайды, өзінің көзқарасын білдіреді және аргументтейді	2
	Бірлескен әрекетте белгілі бір рөл орындайды, өзінің көзқарасын білдіре алмайды.	1
Жұмыстың нәтижесін көрсете білу	Ақпаратты өз бетінше көрнекі-символикалық формада көрсете алады (кесте, график, сызба түрінде және т.б.), бірақ оларды аргумент ретінде қолдана алады	3
	Ақпаратты оқытушының көмегімен көрнекі-символикалық формада көрсете алады (кесте, график, сызба түрінде және т.б.), бірақ оларды аргумент ретінде қолдана алады	2
	Ақпаратты оқытушының көмегімен көрнекі-символикалық формада көрсете алады (кесте, график, сызба түрінде және т.б.), бірақ оны қолдана алмайды	1

Қорыта келе, теориялық-әдістемелік әдебиеттерге талдау жасай отырып, Кейс-әдіс оқушылардың құзыретін қалыптастыруда жаңа болып табылатындығын, дегенмен бұрынғы әдістерге қарағанда артықшылықтары көп екенін байқауға болады. Ол, оқушылардың теориялық алған білімдерін практикада қолданады, бір жағынан олар неге алынды, екінші жағынан әлемнің ақиқаттығының теориялық модел ақиқатынан біршама алшақ екенін түсінеді. Кейсті шешу таза теориялық білімге қарағанда, өмірлеріне пайдалы, себебі практикалық тәжірибеде жинақталған білімдерін белсенді және сапалы меңгерулеріне әсер етеді. Сондай-ақ, кейспен жұмыс істеу үрдісі кезінде оқушылардың аналитикалық және теориялық дағдылары дамиды, ол қазіргі кезде өте қажетті коммуникативтік қабілеттерін дамытуға оң ықпал етеді. Бұның бәрі, кейс-әдістің білімнің қазіргі заманауи даму кезеңінде оқытуда болашағы зор және маңызды деп есептеуге мүмкіндік береді.

ӘДЕБИЕТ

- [1] Ситуационный анализ или анатомия кейс-метода. /под ред. Сурмина Ю.П. – Киев: Центр инноваций и развития, 2002. – 286с.
- [2] Шалашова М.М. Современные средства оценивания результатов обучения: учебно-методическое пособие для студентов педагогических специальностей. – 3-е изд., перераб. и доп. – Арзамас: АГПИ, 2006. – 111с.
- [3] Жұмағұлова Қ.Ә. Биологияны оқытуда қалыптасатын іс-әрекеттер. —А.: Дарын, 2015. —41 б.

REFERENCES

- [1] Situacionnyj analiz ili anatomija kejs-metoda. /pod red. Surmina Ju.P. – Kiev: Centr innovacij i razvitija, 2002. – 286s.
- [2] Shalashova M.M. Sovremennye sredstva ocenivaniya rezul'tatov obuchenija: uchebno-metodicheskoe posobie dlja studentov pedagogicheskikh special'nostej. – 3-e izd., pererab. i dop. – Arzamas: AGPI, 2006. – 111s.
- [3] Zhұmaғұlova Қ.Ә. Biologijany oқыtuda қalyptasatyn is-әreketter. —А.: Daryn, 2015. —41 b.

КЕЙС - один из методов в процессе обучения биологии**К.А.Жумагулова, А.М.Телеубаева**

Казахский Национальный педагогический университет имени Абая

Ключевые слова: кейс-метод, ключевые компетенция, ситуация

Резюме. Анализ научной и методической литературы по теме исследования показал, что Государственно-политические и социально экономические преобразования конца прошлого и начала нынешнего века оказали существенное влияние на казахстанское образование, обеспечив вариативность образовательных программ и многообразие образовательных учреждений. Устаревшее и перегруженное содержание школьного образования не обеспечивает выпускникам школ фундаментальных и практических знаний, являющихся важнейшими составляющими стандарта образования наступившего века. В настоящее время необходимо обратиться к опережающему развитию, к системному анализу перспективных потребностей. Одним из перспективных методов обучения, позволяющим сформировать у учащихся ключевые компетентности, является *кейс-метод*, который дает возможность перейти к ситуационной методике обучения.

Поступила 21.01.2016 г.

**PUBLICATION ETHICS AND PUBLICATION MALPRACTICE
IN THE JOURNALS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www:nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

<http://www.reports-science.kz/index.php/ru/>

Редакторы *М. С. Ахметова, Д. С. Аленов, Т.А. Апендиев*
Верстка на компьютере *С.К. Досаевой*

Подписано в печать 05.02.2016.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
10,25 п.л. Тираж 2000. Заказ 1.